

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Львівський національний університет імені Івана Франка

Юридичний факультет

Кафедра цивільного права та процесу

Затверджено

На засіданні кафедри цивільного права та процесу юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № 4 від 02 грудня 2024 р.)

Завідувач кафедри цивільного права та процесу
проф. Володимир КОССАК_____

Силабус з навчальної дисципліни
“Гармонізація договірного права з правом ЄС”,
що викладається в межах ОПП “Право” другого (магістерського)
рівня вищої освіти для здобувачів зі спеціальності 081 “Право”

Назва дисципліни	Гармонізація договірного права з правом ЄС
Адреса викладання дисципліни	м. Львів, вул. Січових Стрільців, 14; юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Юридичний факультет; кафедра цивільного права та процесу
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	08 Право 081 Право
Викладачі курсу	Яримович Уляна Володимирівна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права та процесу
Контактна інформація викладачів	uyarumovych@gmail.com
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю). Також можливі он-лайн консультації через Skype або подібні ресурси. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або дзвонити.
Сторінка дисципліни	https://law.lnu.edu.ua/course/harmonizatsiya-dohovirnoho-prava-z-pravom-es-vidnovne-pravosuddya
Інформація про дисципліну	Дисципліна “Гармонізація договірного права з правом ЄС” є вибірковою дисципліною зі спеціальності 081 “Право” для освітньо-професійної програми “Право”, яка викладається в першому семестрі в обсязі 4 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація дисципліни	Навчальну дисципліну розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання, обов’язкові для правового забезпечення договірних відносини в межах України та ЄС. Тому у дисципліні представлено як огляд правових концепцій сфери договірного права України та ЄС, так і процесів та інструментів, які потрібні для такого забезпечення.
Мета та цілі дисципліни	<p>Метою вивчення навчальної дисципліни “Гармонізація договірного права з правом ЄС” є опанування студентами теоретичних та практичних проблем правовідносин, що виникають у зв’язку із укладенням, зміною та припиненням цивільних договорів в Україні, в порівнянні з відповідними правовідносинами, що складаються в країнах Європейського Союзу, а також вивчення теоретичних положень та вироблення навичок практичного застосування знань і норм чинного законодавства у цій сфері.</p> <p>Цілями вивчення даної навчальної дисципліни є: формування знань, умінь та навичок аналізу актів цивільного законодавства України, міжнародних актів, актів вищих судових інстанцій, навчальної та монографічної літератури, вирішення аналітичних завдань та практичних казусів; застосування теоретичних положень на практиці; розвиток навичок складання відповідних договорів (правочинів) з урахуванням положень права ЄС.</p>

**Література для
вивчення дисципліни**

Основна література:

1. Договірне право України. Загальна частина: навч. посіб. За ред. Дзери О.В. – К.: Юрінком Інтер, 2018. – 896 с.
2. Договірне право України. Особлива частина : навч. посіб. За ред. Дзери О.В. — К. : Юрінком Інтер, 2018. — 1200 с.
3. Муравйов В. І., Мушак Н. Б., Волошин Ю. О. Право Європейського Союзу: підручник. – Одеса: Фенікс, 2021. – 436 с.
4. Право Європейського Союзу: підручник / За ред. Р. А. Петрова. – Харків: Право, 2021.
5. Ромовська З. Українське цивільне право. Договірне право. Академічний курс / З. Ромовська. – Львів: ПАІС, 2020. – 464 с.

Додаткова література:

1. Верес Ірина. Правова природа смарт-договору // Підприємництво, господарство і право. – 2020. – № 9.
2. Завальна Ж.В. Економічна культура в договірному регулюванні суспільних відносин // Форум права. – 2020. – № 3.
3. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. No 1556-VII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
4. Коваленко І. А. Аналіз гармонізації договірного права України до права Європейського Союзу / І. А. Коваленко // Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія ПРАВО. – 2023. – Випуск 78, Частина 1. – С. 181 – 185.
5. Комарова Т. В., Трагнюк О. Я., Яковюк І. В. Право Європейського Союзу (в питаннях і відповідях) : навч.-довід. посібник / за заг. ред. І. В. Яковюка. Харків : Право, 2019. 178 с.
6. Наказ Міністерства освіти і науки України від 20.07.2022 р. № 643 “Про затвердження стандарту вищої освіти зі спеціальності 081 Право для другого (магістерського) рівня вищої освіти”. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2022/07/21/081-pravo-magistr-643-20072022.pdf>
7. Утехін І.Б. Виконання цивільно-правового договору за Принципами європейського договірного права / І.Б. Утехін. URL : <http://www.pravoznavec.com.ua/period/article/2250/%D>.
8. Цивільний кодекс України № 435-IV від 16.01.2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
9. Contract Law: Text, Cases, and Materials. 9th Edition / by Ewan McKendrick. Oxford: Oxford University Press, 2020. – 1088 p.

	<p>10. The Principles of International Commercial Contracts (PICC) (The UNIDROIT Principles) of 2016. URL: https://www.unidroit.org/wp-content/uploads/2021/06/Unidroit-Principles-2016-English-bl.pdf</p> <p>11. The Principles Of European Contract Law 2002 (Parts I, II, and III). URL: https://www.trans-lex.org/400200/_pecl/</p> <p>12. Yarymovych U. Harmonization of Provisions on Contract Conclusion in Law of Ukraine with Law of the EU / U. Yarymovych // EVROPSKÝ POLITICKÝ A PRÁVNÍ DISKURZ. – 2019. – Том 6, вип. 4. – С. 16-23.</p> <p>13. Yarymovych U. Problematic Issues in the Protection of the Rights of European Investors in Corporate Relationships in Ukraine / U. Yarymovych // Baltic Journal of Law & Politics. – 2019. – Vol. 12, Issue 1. – P. 115-136.</p> <p>Додаються також інтернет-джерела:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Офіційний сайт Верховної Ради України – www.rada.gov.ua 2. Єдиний державний реєстр судових рішень України - www.reyestr.court.gov.ua/ 3. Міжнародний інститут з уніфікації приватного права – http://www.unidroit.org/ 4. Комісія ООН з права міжнародної торгівлі (ЮНСІТРАЛ) – http://www.uncitral.org/
<p>Обсяг курсу</p>	<p>120 год. 32 години аудиторних занять. З них 16 годин лекцій, 16 годин лабораторних робіт/практичних занять та 88 годин самостійної роботи</p>
<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>Вивчення навчальної дисципліни «Гармонізація договірної права з правом ЄС» спрямоване на розвиток наступних компетентностей:</p> <p>• загальні компетентності:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. здатність до абстрактного, логічного, критичного та креативного мислення, аналізу положень договірної права України та ЄС; 2. здатність до ефективного пошуку, оброблення та комплексного аналізу інформації, зокрема тієї, що міститься в міжнародних правових актах та нормативно-правових актах країн Європейського Союзу, із доступних, в тому числі цифрових, джерел; 3. здатність до креативного мислення та генерування нових ідей в контексті гармонізації договірної права України з правом ЄС; 4. здатність приймати неупереджені та обґрунтовані рішення; 5. здатність працювати в міжнародному контексті у сфері договірної права;

• спеціальні компетентності:

1. здатність застосовувати принцип верховенства права в системному зв'язку з імплементацією інших правових цінностей для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності, а також у конструюванні, реалізації та тлумаченні норм договірного права;

2. здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України, зокрема на інститут договірного права, в тому числі визначати найближчі перспективи розвитку Європейського Союзу, обґрунтовувати необхідні напрямки трансформації договірного права України як держави-кандидата до складу Європейського Союзу;

3. здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем, зокрема правової системи ЄС, з правовою системою України, в тому числі, імплементувати міжнародні правові стандарти у національну юридичну практику України у договірній сфері, користуватися міжнародною правозастосувальною практикою, оцінювати міжнародно-правові акти на предмет їх самовиконуваності в національній правовій системі України;

4. здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування, зокрема при вирішенні спорів, що виникають з договірних відносин, виходячи зі змісту принципів права та правових цінностей, ефективно оперувати інтерпретаційно-правовими актами у правозастосовній діяльності;

5. здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів з метою гармонізації договірного права України з правом ЄС, враховуючи загальні та логічні вимоги до них та основні правила та засоби нормопроектної техніки, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини.

Після завершення цього курсу студент буде :

знати:

основні аспекти гармонізації загальних положень про договір в Україні з правом ЄС, а також гармонізації порядку укладення договорів, їх змісту, правомірності, виконання і невиконання;

особливості гармонізації положень про окремі види договорів, передбачених законодавством України, з правом Європейського Союзу;

вміти:

правильно застосовувати законодавство, що регулює порядок укладення та виконання договорів;

	<p>аналізувати і порівнювати положення договірного права України з відповідними положеннями договірного права ЄС; скласти проекти різних типів договорів; аналізувати практичні казуси; ефективно взаємодіяти з аудиторією і в команді, презентувати ідеї, проводити обговорення проблемних питань договірного права України та ЄС; приймати рішення з урахуванням положень договірного права при вирішенні спорів, пов'язаних з непоіменованими договорами.</p>
Ключові слова	Договірне право України, договірне право ЄС, гармонізація законодавства.
Формат курсу	Очний
	Проведення лекцій, лабораторних робіт та консультації для кращого розуміння тем
Теми	<p>Тема 1. Гармонізація загальних положень про договір Завданням цієї теми є ознайомлення студентів зі сферою та умовами застосування договірного права ЄС в Україні, положеннями про свободу договору у праві ЄС, основними поняттями договірного права ЄС, регулюванням строків у договірному праві ЄС. Результатом опрацювання відповідного матеріалу є знання умов, за яких право ЄС підлягає застосуванню в Україні, володіння поняттєвим апаратом договірного права ЄС, а також знання особливостей регулювання строків у договірному праві ЄС.</p> <p>Сфера та умови застосування договірного права ЄС в Україні.</p> <p>Свобода договору у праві ЄС. Основні поняття договірного права ЄС. Регулювання строків у договірному праві ЄС.</p> <p>Тема 2. Гармонізація укладення договору та змісту договору Завданням цієї теми є ознайомлення студентів із загальними умовами укладення договору в праві ЄС, особливостями ведення переговорів щодо укладення договору, їх правовими наслідками та положеннями про представництво, безпосередньо з порядком укладення договору в праві ЄС, формування у студентів знань про зміст договору у праві ЄС, порядок визначення умов договору, типи умов договору, тлумачення умов договору в праві ЄС. Результатом опрацювання відповідного матеріалу є знання про формування змісту договору відповідно до права Європейського Союзу, вміння застосовувати положення про укладення договору в праві ЄС та їх аналізувати з метою гармонізації договірного права України з договірним правом ЄС.</p> <p>Загальні умови укладення договору. Ведення переговорів щодо укладення договору: правові наслідки та представництво.</p> <p>Оферта. Акцепт.</p>

Зміст договору у праві ЄС.
Визначення умов договору.
Типи умов договору.
Тлумачення умов договору.

Тема 3. Гармонізація правомірності договору

Завданням цієї теми є формування у студентів знань про умови правомірності договору за правом ЄС, про поняття недійсних договорів та їх види, правові наслідки недійсності договору, а також про недоліки волевиявлення у момент укладення договору та їх правові наслідки у праві ЄС. Результатом опрацювання відповідного матеріалу є знання про умови, за наявності яких договір вважається правомірним, та правові наслідки їх недотримання.

Умови правомірності договору.
Недійсні договори: поняття та види.
Правові наслідки недійсності договору.
Недоліки волевиявлення у момент укладення договору та їх правові наслідки.

Тема 4. Гармонізація виконання договору

Завданням цієї теми є формування у студентів знань про виконання договору за правом Європейського Союзу та його припинення. Результатом опрацювання відповідного матеріалу є знання відповідних положень права ЄС про виконання договору.

Місце, способи та строки виконання договору.
Множинність осіб у договірному зобов'язанні.
Заміна сторін у договірному зобов'язанні.
Припинення договору.

Тема 5. Гармонізація невиконання договору

Невиконання договірного зобов'язання: поняття та види.
Підстави для звільнення від відповідальності за невиконання договірного зобов'язання.
Правові наслідки невиконання договірного зобов'язання.

Тема 6. Порівняльна характеристика договору купівлі-продажу за законодавством України та законодавством ЄС. Договір лізингу в законодавстві України та ЄС.

Загальна характеристика договору купівлі-продажу в українському та європейському праві.

Правове регулювання договору купівлі-продажу в українському та європейському праві.

Предмет договору.

Сторони.

Форма договору.

Зміст зобов'язань за договором купівлі-продажу.

Відповідальність сторін.

Загальна характеристика договору лізингу за законодавством України та законодавством ЄС.

	<p>Сторони. Форма договору. Зміст договору. Сублізинг. Права та обов'язки сторін. Припинення договору лізингу.</p> <p>Тема 7. Порівняльна характеристика договору підряду за законодавством України та законодавством країн ЄС. Договори про надання послуг в Європейському Союзі та в Україні.</p> <p>Загальна характеристика договору підряду за законодавством України та ЄС. Істотні умови договору. Права та обов'язки сторін. Відповідальність сторін за договором. Припинення договору. Особливості правового регулювання договорів підряду в країнах ЄС. Поняття та загальна характеристика договорів про надання послуг. Окремі види договорів про надання послуг в Європейському Союзі та Україні.</p> <p>Тема 8. Договори про спільну діяльність за правом України та Європейського Союзу</p> <p>Правова природа договору про спільну діяльність у праві України та ЄС. Види договорів про спільну діяльність. Сторони. Форма договору. Зміст договору. Права та обов'язки сторін. Відповідальність за договором.</p>
<p>Підсумковий контроль, форма</p>	<p>залік в кінці семестру письмовий</p>
<p>Пререквізити</p>	<p>Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з цивільно-правових та публічних дисциплін, достатніх для сприйняття категоріального апарату сфери договірної права, розуміння джерел цивільного, господарського та міжнародного права, які регулюють договірні відносини в Україні та ЄС.</p>
<p>Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу</p>	<p>Презентація, лекції, колаборативне навчання (форми – групові проекти, спільні розробки, тьюторство* , навчальні спільноти і т. д.) проектно-орієнтоване навчання, дискусія</p> <p>*Завдання тьютора – побудова освітнього простору як простору прояву пізнавальних ініціатив та інтересів студентів і створення індивідуальної освітньої траєкторії. Тьютор встановлює зі студентами партнерські стосунки, забезпечуючи психологічну</p>

	<p>підтримку під час навчання, організовує їх освітню діяльність, представляє академічні інтереси студентів на факультеті. Тьюторський супровід, націлений на реалізацію принципу індивідуалізації в освіті, сприяє найбільш повному розкриттю особистісного потенціалу студента за умови встановлення суб'єктних відносин, в яких кожна сторона бере на себе відповідальність за свій вибір.</p>
<p>Необхідне обладнання</p>	<p>Вивчення курсу не потребує використання програмного забезпечення, крім загально вживаних програм і операційних систем.</p>
<p>Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)</p>	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • практичні/самостійні тощо: 25% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 50 • контрольні заміри (модулі): 25% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 50 • іспит/залік: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 50 <p>Підсумкова максимальна кількість балів: 100.</p> <p>Оцінювання знань студентів навчальної дисципліни проводиться протягом семестру за такими видами робіт: письмові роботи (есе, вирішення кейсу тощо); усні виступи; контрольні заміри (модулі).</p> <p>Загалом протягом семестру 100 балів.</p> <p>Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (есе, вирішення кейсу). Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування</p>

	<p>мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання до заліку чи екзамену (чи питання на контрольні роботи).</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сфера та умови застосування договірного права ЄС в Україні. 2. Загальна характеристика Принципів європейського договірного права. 3. Свобода договору у праві ЄС. 4. Межі свободи договору у праві ЄС. 5. Основні поняття договірного права ЄС. 6. Регулювання строків у договірному праві ЄС. 7. Загальні умови укладення договору. 8. Ведення переговорів щодо укладення договору: правові наслідки та представництво. 9. Види представництва при укладенні договору в праві ЄС. 10. Оферта. 11. Акцепт. 12. Зміст договору у праві ЄС. 13. Визначення умов договору. 14. Типи умов договору. 15. Тлумачення умов договору. 16. Обставини, які беруться до уваги при тлумаченні умов договору. 17. Умови правомірності волевиявлення сторін договору. 18. Недійсні договори: поняття та види. 19. Правові наслідки недійсності договору. 20. Недоліки волевиявлення у момент укладення договору та їх правові наслідки. 21. Місце, способи та строки виконання договору. 22. Множинність осіб у договірному зобов'язанні. 23. Заміна сторін у договірному зобов'язанні. 24. Припинення договору. 25. Невиконання договірного зобов'язання: поняття та види. 26. Підстави для звільнення від відповідальності за невиконання договірного зобов'язання. 27. Правові наслідки невиконання договірного зобов'язання. 28. Порівняльна характеристика договору купівлі-продажу за законодавством України та законодавством ЄС. 29. Порівняльна характеристика договору лізингу за законодавством України та законодавством ЄС. 30. Порівняльна характеристика договору підряду за законодавством України та законодавством країн ЄС. 31. Порівняльна характеристика договорів про надання послуг в Європейському Союзі та в Україні.

	<p>32. Порівняльна характеристика договору про передачу об'єктів інтелектуальної власності згідно з правом України та ЄС.</p> <p>33. Договори про спільну діяльність за правом України та Європейського Союзу.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.